

O PŘÍČINÁCH

OTEC JAN KOBLÍŽEK

Minule jsem se pokusil vysvětlit, co je to jsoucno, a mluvil jsem také o dvou příčinách jsoucen, o formě a látce. Dnes chci celou úvahu dokončit. Totiž k tomu, aby mohlo něco vzniknout, musí přistoupit ještě další dvě příčiny: Za prvé každá věc přichází na svět proto, že je zde nějaká vnější příčina a příhodné podmínky. Například má-li být postaven dům, musí zde být architekti, zedníci, dopravci, ale také místo pro stavbu, správná teplota, aby mohla malta rychle schnout. Za druhé, a to je to nejdůležitější ze všeho, je cíl, pro který chceme, aby daná věc vůbec na světě byla. V našem případě můžeme stále myslet na dům. Tzn. jde nám o to, abychom měli dům, ve kterém budeme moci bydlet. Smyslem domu je tedy bydlení.

A tak můžeme mluvit o čtyřech základních příčinách věci:

1) důvod, proč věc je,

2) forma věci, neboli organizační rámec či struktura,

3) látka věci, tj. soubor všech možností, které dovolují dané struktuře, aby se rozvíjela, a nakonec

4) účinná příčina, tzn. nějaký vnější impuls a vnější podmínky.

Představme si například zahradního sádrového trpaslíka. K tomu, aby se na naší zahradě mohl vůbec nějaký trpaslík objevit, je to, že si někdo všimne, třeba náš dědeček, že je zahrada příliš pustá a že by potřebovala něco netypického, a na mysl mu přijde nápad sehnat sádrového barevného trpaslíka. V první řadě je zde tedy cíl zkrášlit zahradu.

Za druhé je zde myšlenka na zahradního trpaslíka. Tzn. chceme právě trpaslíka, a nikoli kašnu s vodotryskem.

Je nám tedy jasné, že k tomu, abychom tento nápad mohli uskutečnit, potřebujeme sádro, vodu a barvy, ze kterých bychom trpaslíka vyrobili. To je ta třetí příčina, látka.

A nakonec to všechno musí někdo udělat. Možná se do toho pustíme my sami, možná si trpaslíka koupíme již hotového, ale i toho musel někdo uplácat. A pak ho do zahrady musíme stejně zanést, sám tam nepřijde. Na zahradě musí být zároveň místo a příhodná teplota, aby trpaslík náhodou mrazem nepopraskal.

A takto můžeme přemýšlet o všech jsoucnech na světě, o slunci, o mracích, o motýlech i o člověku.

Foto: Sergey Nivens - Adobe stock

Ne, to nedokážu

JÁHEN JOSEF JANŠTA

Už je to více než měsíc, co se to stalo, a Honza od té doby nepřistupuje ke svatému přijímání. Štve ho to, ale změnit to nemůže. Představte si...

Čekali tehdy ve třídě na vyučování náboženství. Pan farář nepřišel ani pět minut po zazvonění. Honza mohl zaběhnout na faru, která je kousek od školy. Ale sám neví, co do něho tehdy vjelo: když nebude náboženství, mám čas si v klidu sednout doma do křesílka a vyzkoušet si novou hru v mobilu. Lukáš mu ji ráno ukazoval a vydržel si ji nestáhnout celé vyučování. A teď můžu. Zvolal: „Pan farář dneska nepřijde, jel na pohřeb.“

Všichni chválenému ministrantovi uvěřili, dokonce i všechny holky. Vyřídili se ze třídy a Honza s nimi. Dělal, že nevidí, když zahlédl kněze vycházející z fary.

Ke svatému přijímání nejde Honza ani na svátky zemřelých. Ale co pak mohu jít ke zpovědi? Přiznat se panu farářovi, že jsem lhal spolužákům ve třídě a také jemu, když to vyšetřoval? Ne, to nedokážu. Ke zpovědi půjdu před Vánocemi, když přijedou cizí zpovědníci.

Na hřbitov jde hned druhý den ještě před vyučováním. Pomodlí se u jejích hrobu a pak spěchá do opačného rohu hřbitova, kde je

že teď o svátcích zemřelých můžeme pro někoho vyprosit cestu do nebe, když přijmeme

svátost smíření, přistoupíme ke svatému přijímání a na hřbitově se za něho pomodlíme.

Myslí na to i teď, když u hrobu na Mirka vzpomíná. Nechodil do kostela, ale když na výšlapu vylezli na kopec, tak se nejednou k němu naklonil a řekl: „Ten Pán Bůh je šikula, když to tak krásně udělal.“ A vždycky to zařídil tak, aby v neděli mohli jít on s Bárou a Lenkou na mši svatou.

Honza stojí u hrobu a bojuje. Stále znovu opakuje: Ne, to nedokážu. Ale pak se to láme. A když spěchá ze hřbitova, ví, že to pro Mirka musí udělat.

Večer se celý chvěje, když vstupuje do zpovědnice. Udělá kříž a pak nic. Nemůže ze sebe dostat ani slovo. Rozbrečí se jako dítě, i když je už šesták. Ale kněz mu pomáhá, a když je konečně pravda venku, tak se mu uleví jako snad ještě nikdy v životě.

Z kostela běží na hřbitov k Mirkovu hrobu. Modlí se za něho a věří, že právě teď Mirek vchází do nebe a říká: „Pane Bože, věděl jsem, že jsi šikula, ale to nebe se ti povedlo ještě víc než celá země, to je nádherná.“

Honza se usmívá. Je šťastný, že milovanému vedoucímu pomohl ke štěstí v nebi.

Ilustrace: Jiří Vančura

Kdo by si rád NEHRÁL?

Kdo by si rád nehrál, zvláště pokud je dítětem? Každé dítě si rádo hraje, a dobře dělá. Pokud mu to někdo z dospělých zakazuje, dělá chybu. Vždyť i dospělí si rádi hrají a někteří z nich mají hru dokonce jako svoji životní profesi, například sportovci, divadelní a filmoví herci, klauni, varietní umělci atd. Když toto své povolání, které je ve své podstatě hrou, dělají poctivě a férově, pak se to jistě líbí i samotnému Bohu. A když se Bohu líbí, hrají-li si dospělí, že by se mu nelíbilo, když si hrají děti?

Stojí za to připomenout jednu příhodu ze života svatého Aloise Gonzagy, mladého jezuitu, který zemřel ve věku dvaceti čtyř let. Obětoval svůj život za druhé, když se nakazil morem, a zemřel poté, co přenášel jednoho z takto nemocných lidí na svých ramenou na bezpečné místo, aby mu pomohl.

Vypráví se o něm ale i to, že když si jako chlapec hrál s několika kamarády, kdosi se jich otázel: „Co byste dělali, kdybyste věděli, že za několik minut zemřete?“ Někdo byl tou otázkou zaskočen, jiný řekl, že by chtěl ještě napravit, co v životě pokazil, jen Alois řekl něco, co všechny překvapilo. Odpověděl prý: „Já bych si hrál dál!“

Pěkná odpověď, ne? Tohoto známého italského světce z 16. století není třeba více představovat. Znal ho a obdivoval i jeho krajan, malý Alessandro Mazzucchi, žijící ovšem o 300 let později. Jeho dědeček mu říkal Sandrino a pak i ostatní, tak ho takto můžeme nazývat i my, už proto, že je to kratší.

Sandrino byl živé a veselé dítě, ale jeho dětství zrovna moc veselé nebylo. O starší sestru přišel, když byla ještě malá, a o tatínka, když mu bylo pouhých 7 let. Zůstal doma s maminkou a mladším bratrem, se kterým si velmi dobře rozuměl. Jejich rodina, původně bohatá, přišla o většinu svého majetku, když se snažila pomoci příbuznému, který zkrachoval (u nás se tomu říká „pro dobrotu na žebrotu“). Učení ve škole mu šlo neobyčejně dobře – stačilo mu, když si jednou přečetl zadanou látku, a už si ji celou zapamatoval! Aby to nebylo málo, naučil se správně psát pravou i levou rukou. Všichni se tomu podívali, ale on se jen pobaveně smál. Ve škole mu spolužáci říkali „zástěra“. Tomu se smál také. Školní uniforma, kterou tam všichni žáci povinně nosili, na něm totiž vlála jako zástěra, protože mu byla velká. Velká mu byla proto, že ho už jako malého dali do třídy se staršími žáky, kterým se v učení vyrovnal, a ty uniformy měli pro všechny žáky jedné třídy ve stejné velikosti. Kromě jiného si rád hrál a kreslil; byly to jednoduché a jemné

kresby, domy, zahrady, hory, lidé a mnohdy i kostely a kaple s ministranty.

V kostele ho vídali často, nikdo ho k tomu nemusel nutit. Nabízí se jednoduché vysvětlení - kamarádil s Pánem Ježíšem. Velkým vzorem mladého Sandrina byl výše zmíněný svatý Alois Gonzaga. Poznal však ještě jednoho Aloise, a to bezprostředně. Byl to Don Guanella, výborný kněz. Ten pozval Sandrina do svého Malého domu Boží prozřetelnosti, který o několik let dříve založil, aby v něm přijímal sirotky, staré lidi a mentálně postižené. Právě mezi nimi se zrodila Sandrinova touha stát se rovněž knězem a pomáhat všem lidem.

Je docela pravděpodobné, že by se tak stalo. Kdyby ovšem nepřišel 21. červen 1890, Sandrinovi bylo 12 let a byl to den svátku svatého Aloise Gonzagy. Byl to krásný den, kdy se všichni radovali, za Sandrinem přijela do Malého domu Boží prozřetelnosti na návštěvu i maminka. Sandrino byl požádán, aby na zahradě u tohoto domu zahájil novou hru.

Vylezl na houpačku, začal se houpat, ale najednou se mu zatočila hlava, takže se převrátil dozadu, spadl a udeřil se hlavou o zem. Když se stále nedařilo ho přivést k vědomí, odvezli ho do nemocnice. Tam jeho krátký život ještě téhož dne skončil. Skončil v den, který mu byl drahý, a stejným způsobem, jakým by si to přál jeho vzor Alois Gonzaga: skončil hrou!

Z nebe se na nás jistě tenhle veselý hoch s čistým srdcem dívá a usmívá. Známe-li aspoň takto stručně jeho životní příběh, vidíme i my jeho a neměli bychom na něj zapomenout.

Usmívat se bude tím více, čím více se mu budeme podobat.

otec Jiří Barhoň

Ilustrace: Helena Filčíková